

De invloed van de Wet toekomst pensioenen op het familierecht

31 januari 2024

drs. Jurgen M.J. Holtermans CPC
(fiscalist bij Hendrikx+Bakker te Tilburg)
en
mr. Wim P.M. Thijssen
(advocaat bij Pensioenadvocaten.nl te Amstelveen)

Doel van deze cursus

Na het volgen van deze cursus bent u bekend met de hoofdlijnen van de Wet toekomst pensioenen en de invloed van deze wet op pensioenverrekening, pensioenverevening, alimentatie, en het pensioenverweer. Verder bent u op de hoogte van de ontwikkelingen rond de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 (2028?) en de wijzigingen rond partnerpensioen in pensioenregelingen.

Wet toekomst pensioenen

Onderwerpen

- Waarom een nieuw pensioenstelsel?
- Mogelijke pensioenovereenkomsten
- Leeftijdsafhankelijke premie en degressieve pensioenopbouw
- Transitieplan, implementatieplan en communicatieplan
- Compensatie (randvoorwaarden; toetsing objectieve rechtvaardiging leeftijdsonderscheid)
- Fiscale aspecten

Onderwerpen (vervolg)

- Medezeggenschap bij inrichten pensioenovereenkomsten en keuze pensioenuitvoerder
- Invaren (governance en eigendomsaspect)
- Overgangsrecht
- Procesrecht, transitiecommissie, GIP
- Conclusies

Onderwerpen (vervolg)

- Pensioenverrekening
- Pensioenverevening
- Nabestaandenpensioen
- Pensioenverweer
- Alimentatie
- Wet bedrag ineens (RVU en verlofsparen)
- Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 (2028?)
- Afsluiting en afronding

Waarom een nieuw pensioenstelsel?

Een stukje historie:

- Eind 19^e eeuw en begin 20^e eeuw bij “verlichte” werkgevers pensioen in eigen beheer
- Ook bestonden al wel pensioenfondsen
- Faillissement Koninklijke Hollandse Lloyd 1936
- Ontwerp PSW 1940
- PSW 1952
- Hoofddoel: pensioengelden buiten de onderneming van de werkgever onderbrengen

Pensioenwetgeving in een notendop:

- PSW-1952 (onderbrengingsverplichting)
- PSW-1987 (affinancieringsverplichting bij einde deelneming vóór de pensioendatum)
- PSW-2000 (uitstelfinanciering geheel verboden; inhaalregeling voor inlopen financieringsachterstand opbouw vóór 2000)
- Pensioenwet-2007
- Wijziging Pensioenwet op grond van Wet toekomst pensioenen (inwerkingtreding 1 juli 2023)

Soorten pensioeninstellingen:

- Verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen (verplicht en eventueel vrijwillig aangesloten werkgevers)
- Niet verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen
- Ondernemingspensioenfondsen
- Algemene pensioenfondsen (meerdere aangesloten werkgevers zonder samenhang)
- Verplichtgestelde en niet verplichtgestelde beroepspensioenfondsen
- Verzekeraars
- Premiepensioeninstellingen
- Buitenlandse Iorps en verzekeraars

Financiering van pensioenen:

- Actuariële koopsommen
- Actuariële premie
- Doorsneepremie
 - Tot 1 juli 2023 verplicht voor verplichtgestelde pensioenregelingen van verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen
 - Premie percentage van het loon of een gedeelte van het loon
 - Ratio: pensioenregeling toegankelijk voor ouderen omdat de last van de hogere actuariële premie voor ouderen over het hele bestand wordt uitgesmeerd (voor jongeren “teveel” betaald in vergelijking met actuariële premie, voor ouderen “te weinig”)

Achtergrond transitie:

- Doorsneepremie bij verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen leidt tot ongewenste herverdeling tussen jong en oud
- Toenemende pensioenkosten voor ouderen leiden tot verstoting van ouderen van de arbeidsmarkt
- Het FTK voor pensioenfondsen staat in de weg aan een koopkrachtbestendig pensioen en verplicht zelfs tot rechtenkortingen
- Stelsel niet houdbaar door onzekere (stijgende) kosten

Opmerking: argumentatie sterk gericht op pensioenfondsen

Essentie WTP in een notendop:

- Vanaf transitie, uiterlijk te realiseren vanaf 2028, uitsluitend nog premieovereenkomsten met leeftijdsonafhankelijke premie toegestaan (doorsneepremie bij verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen vanaf transitie verboden)
- Invaren
- Overgangsrecht
- Compensatie (in de praktijk leeftijdsafhankelijk) voor de overgang als niet van het overgangsrecht gebruik wordt gemaakt
- Verplichte transitie (ook als van het overgangsrecht gebruik wordt gemaakt)

Mogelijke pensioenovereenkomsten

Pensioenovereenkomsten (historie):

Pensioen- en spaarfondsenwet (tot 2007):

- Contractvrijheid
- Levensjaren, eindloon, middelloon, vast bedrag per dienstjaar, zuivere beschikbare premieregelingen, onzuivere beschikbare premieregelingen (streefregelingen of hybride regelingen)

Pensioenwet (vanaf 2007):

- Gesloten systeem van pensioenovereenkomsten
 - Uitkeringsovereenkomsten
 - Kapitaalovereenkomsten
 - Premieovereenkomsten (zuiver; garantiekapitaal; jaarlijkse aankoop gegarandeerd pensioen)

Onder WTP: solidaire pensioenovereenkomst:

- Premieovereenkomst; leeftijdsonafhankelijke premie; verbod op doorsneepremie
- Opbouw in de vorm van een administratief persoonlijk pensioenvermogen
- Collectief beleggingsbeleid
- Geen individuele beleggingsvrijheid mogelijk
- Geïntegreerde opbouw- en uitkeringsfase (variabele uitkering; doorbeleggen in uitkeringsfase)
- Rekenen met prudent projectierendement voor bepalen verwacht pensioen
- Solidariteitsreserve verplicht
- Toedeling risico en rendement naar risicodraagkracht; risicohouding collectief bepaald (geen toeslagverlening meer naar evenredigheid hoogte pensioen; grote bevoegdheid pensioenfonds bij toedeling gelden uit solidariteitsreserve)
- Geen shoprecht

Inzoomen op de solidariteitsreserve:

- Maximaal 15% van totale pensioenvermogen (= som pensioenvoorziening en solidariteitsreserve)
- Vulling uit premie: niet meer dan 10% premiesom per deelnemer per jaar
- Vulling uit overrendement: niet meer dan 10% positieve collectieve overrendement
- Aanwending: collectieve deling financiële mee- of tegenvallers
- Doel: gemiddeld stabielere of hogere toekomstige uitkeringen voor alle generaties
- Niet voor deling operationele kosten
- Evenwichtige, transparante, onderling consistente en voor langere tijd geldende regels vast te stellen door pensioenuitvoerder voor vulling van en uitdeling uit de solidariteitsreserve
- Toeslagverlening alleen nog bij niet ingevaren rechten uit een uitkeringsovereenkomst

Onder WTP: flexibele premieovereenkomst:

- Premieovereenkomst; leeftijdsonafhankelijke premie; verbod op doorsneepremie
- Opbouw in de vorm van een administratief persoonlijk pensioenvermogen
- In opbouwfase individueel belegd; life cycle;
- Individuele keuze voor beleggingsprofiel in opbouwfase toegestaan
- Gescheiden opbouw- en uitkeringsfase (geen ringfencing)
- Rekenen met prudent projectierendement voor bepalen verwacht pensioen
- Toedeling risico en rendement volgens life cycle;
- Uitkering gegarandeerd (vastgesteld pensioen) of in uitkeringsfase voortgezette deling in beleggingsrisico en langlevenrisico
- Risicodelingsreserve optioneel; voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen en verplichtgestelde beroepspensioenfondsen verplicht
- Beperkt shoprecht (bij verzekeraar altijd; bij pensioenfonds slechts als het pensioenfonds de gewenste keuze niet uitvoert)

Inzoomen op de risicodelingsreserve:

- Maximaal 15% van voor pensioengereserveerde kapitaal inclusief de risicodelingsreserve
- Vulling uit:
 - Premies
 - Kapitaal bij toetreding tot het collectief toedelingsmechanisme voor de collectieve uitkeringsfase
- Inleg uit premies of kapitaal niet meer dan 10% daarvan
- Doel: gemiddeld stabielere of hogere toekomstige uitkeringen voor alle generaties
- Niet voor deling operationele kosten
- Bij flexibele premieovereenkomst met beleggingsvrijheid geen compensatie beleggingsverliezen uit risicodelingsreserve
- Evenwichtige, transparante, onderling consistente en voor langere tijd geldende regels vast te stellen door pensioenuitvoerder voor vulling van en uitdeling uit de solidariteitsreserve
- Toeslagverlening alleen nog bij:
 - Niet ingevaren rechten uit een uitkeringsovereenkomst
 - Vastgestelde pensioenen als de pensioenuitvoerder de mogelijkheid aanbiedt vastgestelde pensioenen aan te kopen (anders shoprecht)

Verdere bescherming en verbetering pensioenen uit solidaire en flexibele pensioenovereenkomst (1):

- Reserve/Beschermingsrendement
- Gefinancierd uit totaal behaalde rendement
- Stabiliteit of verbetering toekomstige en lopende pensioenuitkeringen
- Toedelingsregels pensioenuitvoerder
- Toebedeeld aan pensioenvermogens op basis van marktwaardering zonder ex-ante herverdeling

Verdere bescherming en verbetering pensioenen uit solidaire en flexibele pensioenovereenkomst (2):

- Reserve/Overrendement
- Saldo van:
 - Totaal behaalde rendement op beleggingen
 - Ontwikkeling levensverwachting en sterfteresultaat
 - Toebedeelde beschermingsrendement op basis van toedelingsregels
- Geen ex-ante herverdeling

Financiële opzet pensioenfonds

WTP	FTK
Variabele pensioenen	Niet ingevaren rechten
Persoonlijke pensioenvermogens	Vastgestelde pensioenen

Geringfenct

Financiële opzet pensioenfonds

Ongebonden eigen vermogen (gevormd uit overrendement)	
Reserve voor risico's operatie/foutherstel	Vereist eigen vermogen (VEV)
Beschermingsrendement	Minimum Vereist Eigen vermogen (MVEV)
Compensatiedepot	Voorziening Pensioen Verplichtingen (VPV)
Solidariteitsreserve of Risicodelingsreserve	
Individueel toegerekende pensioenvermogens	

Pensioenovereenkomsten:

- Onder WTP: premie-uitkeringsovereenkomst
- Premie belegd tot pensioendatum
- Op pensioendatum kapitaal aangewend voor vastgestelde of flexibele uitkering (doorbeleggen) (vergelijk verbeterde premieovereenkomst zoals die tussen 2012 en 1 juli 2023 bestond onder de Pensioenwet)
- Vanaf 15 jaar voor AOW-datum keuze voor de deelnemer de toekomstige premie OF de reeds ingelegde en toekomstige premie aan te wenden voor vastgesteld pensioen
- Bij variabele uitkering resultaten uit hoofde van beleggingsrisico en langlevensrisico individueel toegedeeld

Opmerking: uitsluitend uit te voeren door verzekeraars

Leeftijdsafhankelijke premie en degressieve pensioenopbouw

Uitkeringsovereenkomsten tot de transitie (actuariële premie):

- Leeftijdsafhankelijke premie
- Koopsom voor eenheid pensioen stijgt met de leeftijd van de deelnemer
- Bij eindloonsysteem stijgen kosten van de backservice
- Dezelfde pensioenopbouw voor een oudere deelnemer duurder dan voor een jongere
- Leidt tot evenredige pensioenverwerving in de tijd

■ **Uitkeringsovereenkomsten tot de transitie (doorsneepremie bij verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen):**

- Effect van stijgende premie voor oudere deelnemers weggenomen door totale actuariële premie om te rekenen tot premie uitgedrukt in een percentage van het loon/de loonsom of een gedeelte van het loon/de loonsom
- Dat noemt men doorsneepremie
- Detail: voor het jaarrekeningenrecht geldt deze als “DC”
- Leidt tot evenredige pensioenverwerving in de tijd

WTP:

- Premie leeftijdsonafhankelijk
- Doorsneepremie bij verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen verboden
- Doel:
 - Arbeidsmarkt voor ouderen toegankelijk houden
 - Economische herverdeling tussen jong en oud voorkomen
- Effect: degressieve pensioenopbouw
- Noodzaakt arbeidsrechtelijk tot leeftijdsafhankelijke compensatie in het kader van de transitie

Transitieplan, implementatieplan en communicatieplan

Transitieplan:

- De werkgever dient het op te stellen en uiterlijk 1 januari 2025 aan de pensioenuitvoerder te zenden (die datum geldt bij pensioenfondsen)
- Pensioenovereenkomst die uiterlijk vanaf 2028 gaat gelden vastleggen
- Invaarbeveluit
- Motivering omtrent evenwichtigheid transitie
- Keuze voor overgangsrecht of compensatie
- Indien compensatie door toekenning extra pensioenaanspraken:
financieringsplan, bron van de financiering
- Indien van toepassing de initiële vulling van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve

Implementatieplan:

- De pensioenuitvoerder dient het op te stellen en uiterlijk 1 juli 2025 (pensioenfondsen) of 1 oktober 2026 (2027?) aan DNB te zenden (verzekeraars) (let op: DNB gaat alle implementatieplannen beoordelen)
- Technische uitvoerbaarheid pensioenovereenkomst
- Kosten voor uitvoering pensioenovereenkomst
- Risico analyse en maatregelen voor risicobeheersing (beheerste en integere bedrijfsvoering bij pensioenfondsen moet zijn gewaarborgd)
- Invaarbesluit
- Wijze van uitvoering conform toepasselijke regelgeving (expliciet: gelijke behandelingswetgeving)
- communicatieplan

Communicatieplan:

- Pensioenuitvoerder
- Gevolgen invoering nieuwe pensioenovereenkomst en gevolgen voor opgebouwde rechten
- Hoogte te bereiken pensioen en opgebouwde aanspraken bij voortzetting bestaande regeling en onder transitie
- Pessimistisch, verwacht en optimistisch scenario
- Compensatie en financieringsplan compensatie

Waar ligt het initiatief bij de transitie:

- Sociale partners/individuele werkgever
- Praktijk:
 - Verplichtgesteld BPF: werkgevers- en werknemersorganisaties die de verplichtstelling hebben aangevraagd
 - Andere pensioenfondsen: formeel bij de werkgever, in de praktijk bij het pensioenfonds, vooral bij multi employer pensioenfondsen omdat die belang hebben bij uniformiteit
 - Verzekeraars en PPI's: formeel bij de werkgever, in de praktijk zullen verzekeraars en PPI's met voorstel komen; mag verzekeraar/PPI UVO opzeggen als werkgever niet reageert?

Compensatie
(randvoorwaarden;
toetsing objectieve
rechtvaardiging
leeftijdsonderscheid)

Compensatie:

- Compensatie voor “ouderen” in verband met overgang op leeftijdsonafhankelijke premie (gevolg: degressieve pensioenopbouw)
- Indien compensatie wordt geboden in de vorm van extra pensioenopbouw:
 - Per leeftijdscohort dezelfde compensatie
 - Verplicht óók voor nieuw in dienst tredende werknemers
 - Tijdsevenredige opbouw over transitieperiode (ingangsdatum nieuwe pensioenovereenkomst tot uiterlijk 2036; geen verlenging)
 - Gefinancierd op moment onvoorwaardelijke toekenning
 - Complex: objectieve rechtvaardiging van het leeftijdsonderscheid noodzakelijk (onderdeel transitieplan)
 - Vrijval uit invaren financieringsbron compensatie (omstreden)
- Compensatie in loon

Objectieve rechtvaardiging leeftijdsonderscheid:

- Legitiem doel
- Passend middel
- Passende middel is noodzakelijk

Mogelijke wijze van toetsing door uitvoeren:

- Correlatietoets: is er verband tussen de regeling en het gesignaleerde onderscheid
- Chikwadraattoets: is het verband relevant

Oordeel omtrent eigen handelen via verzoekschriftprocedure bij College voor de rechten van de Mens

Fiscale aspecten

Fiscaliteit in een notendop:

- Premie 30%
- Verplichte minimale franchise
- Regeling voor kosten bij AMVB
- Partnerpensioen tijdens deelneming $\leq 50\%$ laatstgenoten loon
- Wezenpensioen tijdens deelneming $\leq 20\%/40\%$ laatstgenoten loon
- Verhoging tijdens compensatieperiode 3%
- Staffel voor overgangsrecht

Medezeggenschap bij inrichten pensioen- overeenkomsten en keuze pensioenuitvoerder

Bij werkgever:

- Wijziging pensioenovereenkomst/transitieplan: instemming OR
- Wijziging uitvoeringsovereenkomst: instemming OR voor zover de wijziging van invloed is op de pensioenovereenkomst
- Die invloed wordt aangenomen bij wijziging van:
 - Regelingen over de wijze waarop de verschuldigde premie wordt vastgesteld
 - De maatstaven voor en de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt
 - De keuze voor onderbrenging bij een bepaalde pensioenuitvoerder, pensioeninstelling uit een andere lidstaat of verzekeraar met zetel buiten Nederland

Bij pensioenfonds:

- Wijziging pensioenreglement: statutaire procedure
- Wijziging uitvoeringsreglement of uitvoeringsovereenkomst: adviesrecht VO of belanghebbendenorgaan
- Invaren:
 - Intern toezicht houdt toezicht
 - Adviesrecht VO
 - Goedkeuringsrecht BO
 - Goedkeuringsrecht RvT

Invaren (governance en eigendomsaspect)

Invaren:

- Default bij pensioenfonds, tenzij onevenredig ongunstig voor verzekerden of de werkgever
- Werkgever doet invaarverzoek
- Werkgever heeft wettelijke motiveringsplicht voor een niet-invaarverzoek:
 - Evenwichtigheids eis
 - In aanmerking nemen alle relevante belangen
- Pensioenfonds heeft wettelijke motiveringsplicht voor weigering invaarverzoek:
 - Strijd met wettelijke voorschriften
 - Onevenwichtig nadeel verzekerden
 - Invaren niet mogelijk binnen het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering

Gevolgen invaren:

- Opgebouwd pensioen wordt gewijzigd zonder instemming of bezwaarrecht individu
- Het binnen het pensioenfonds ter dekking van het pensioen van een individu aangehouden vermogen hoeft niet volledig te worden aangewend voor pensioen in het nieuwe stelsel (vulling solidariteitsreserve, risicodelingsreserve en/of compensatiedepot mogelijk)
- Verboden eigendomsontneming?
- Relativerend: individu en OR betrokken bij transitieplan via (collectief) arbeidsvoorwaardenoverleg

Invaren bij gesloten pensioenfondsen:

- Mogelijk als aangesloten werkgever nog bestaat (dan is wijziging pensioenovereenkomst nog mogelijk)
- Niet mogelijk als aangesloten werkgever niet meer bestaat (dan is de noodzakelijke wijziging van de pensioenovereenkomst niet meer mogelijk)

Alternatieven:

- Ingroeien (voorstel NSC; ligt op formatietafel)
- Invaren met bezwaarrecht of instemmingsrecht op basis van wettelijke regeling voor collectieve waardeoverdracht

Overgangsrecht

Overgangsrecht progressieve premie (pensioenfondsen):

- Als bij de werkgever vóór 1 juli 2023 een premieovereenkomst met leeftijdsafhankelijke premie gold bij een pensioenfonds, mag die worden voortgezet voor de werknemers die de dag vóór de transitie deelnamen
- De regeling moet vanaf de transitie voor het overige wel WTP-compliant worden gemaakt
- Nieuwe werknemers vanaf de transitiedatum nemen deel aan premieovereenkomst met leeftijdsonafhankelijke premie
- Voordeel gebruikmaking overgangsrecht: geen compensatieregeling nodig
- Beperking: de premieovereenkomst die vanaf de transitie geldt mag niet van het type solidaire premieovereenkomst zijn

Overgangsrecht progressieve premie (verzekeraars en PPI's):

- Als bij de werkgever de dag vóór de transitie (uiterlijk 1-1-2028) een premieovereenkomst met leeftijdsafhankelijke premie gold bij een verzekeraar of PPI, mag die worden voortgezet voor de werknemers die de dag vóór de transitie deelnamen
- De regeling moet vanaf de transitie voor het overige wel WTP-compliant worden gemaakt
- Nieuwe werknemers vanaf de transitiedatum nemen deel aan premieovereenkomst met leeftijdsonafhankelijke premie
- Voordeel gebruikmaking overgangsrecht: geen compensatieregeling nodig
- Beperking: de premieovereenkomst die vanaf de transitie geldt mag niet van het type solidaire premieovereenkomst zijn
- Praktijk: uitkeringsovereenkomsten tijdig omzetten in premieovereenkomsten met leeftijdsafhankelijke premie

Overgangsrecht premievrije voortzetting pensioenverwerving in geval van arbeidsongeschiktheid bij een verzekeraar:

- Voortzetting volgens uitkeringsovereenkomst, kapitaalovereenkomst of premieovereenkomst als geldend op 30 juni 2023 mogelijk, mits:
 - Het recht op premievrije voortzetting ingaat na afloop van de Ziektewetperiode (als bedoeld in art. 29 leden 1, 5 en 10 van de Ziektewet, in de regel 104 weken); én,
 - Het recht op premievrije voortzetting is ingegaan ófwel voordat de verzekeraar/PPI overgaat op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst (uiterlijk 1 januari 2027) ófwel uiterlijk op 31 december 2028 in de situatie waarin de deelneming vanwege individuele beëindiging van het dienstverband is geëindigd tijdens de Ziektewetperiode en de verzekeraar/PPI op het moment van einde deelneming nog niet is overgegaan op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst

Procesrecht

Transitiecommissie

GIP

Specifiek in het kader van de transitie de Transitiecommissie:

- Bemiddelen na gezamenlijk verzoek tussen partijen die een pensioenovereenkomst sluiten (lees: transitieplan opstellen) – verzoek bij pensioenfonds vóór 1-1-2024, bij verzekeraar/PPI vóór 1-1-2025
- Adviseren na gezamenlijk verzoek bij wege van bindend advies – verzoek bij pensioenfonds vóór 1-7-2024, bij verzekeraar/PPI vóór 1-1-2026

Ter voorkoming overbelasting rechterlijke macht:

- Interne klachtprocedure
- Verplichte aansluiting bij Geschillen Instantie voor Pensioenfondsen (GIP)
- Ombudsman Pensioenen geïntegreerd in de GIP

Pensioenverrekening

Pensioenverrekening 1:

- HR 7 oktober 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY0928, BNB 1959, 355: pensioenrechten vallen niet in een huwelijksgoederengemeenschap
- HR 27 november 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4271, NJ 1982, 503:
 - pensioenrechten vallen wel in een huwelijksgoederengemeenschap
 - Waardeverrekening
 - Per datum scheiding of voorwaardelijk/uitgesteld

Pensioenverrekening 2:

- HR 20 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7690: toeslag vormt onderdeel te verrekenen pensioen, zodat deze in het kader van verrekening per datum scheiding moet worden gewaardeerd
- HR 6 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW6163: bij uitgestelde pensioenverrekening rekening houden met toeslagverlening, maar hoe ten aanzien van:
 - Toeslagverlening vanaf ingang pensioen
 - Uitstelperiode, verrekeningsplichtige is nog deelnemer
 - Uitstelperiode, verrekeningsplichtige is slaper

Pensioenverrekening 3:

- Uitgestelde pensioenverrekening
- Vastgesteld pensioen opgebouwd onder oud recht, niet ingevaren: WTP heeft geen invloed
- Vastgesteld pensioen opgebouwd onder oud recht, ingevaren:
 - Uitgesteld verrekeningsrecht uitgedrukt in percentage pensioen: verrekeningsrecht gaat meebewegen met het ingevaren pensioen
 - Uitgesteld verrekeningsrecht uitgedrukt in bedrag dat toeslagverlening volgt: voor verrekeningsplichtige wijziging met beroep op onaanvaardbaarheid denkbaar in verband met volatiliteit pensioen
- Voor verrekeningsplichtige en verrekeningsgerechtigde wijziging met beroep op onaanvaardbaarheid mogelijk ten aanzien van ontbreken toeslagverlening (verrekeningsrecht moet uitdelingen uit solidariteitsreserve of risicodelingsreserve gaan volgen)
- Uitgestelde verrekening kapitaal uit premieovereenkomst, niet ingevaren: WTP heeft geen invloed
- Uitgestelde verrekening kapitaal uit premieovereenkomst door omrekening in betaling vastgesteld bedrag vanaf pensioendatum, ingevaren zonder de mogelijkheid van aankoop vastgesteld pensioen: beroep op onaanvaardbaarheid

Pensioenverrekening 4:

- OF geheel anders redeneren
- Pensioenverrekening is verdeling
- Uitgestelde pensioenverrekening vertegenwoordigt de waarde van de pensioenen die op datum scheiding dienden te worden verdeeld
- Die wijzigt niet door invoering WTP
- Vraag is of pensioenverrekening in geval van uitgestelde pensioenverrekening van kleur verschiet: van verdeling naar verzorging....

Pensioenverevening

Pensioenverevening 1:

- Betreft ouderdomspensioen
- Standaard verevening
 - Recht op uitbetaling jegens pensioenuitvoerder indien mededelingsformulier tijdig ingezonden door één van de (ex-)partners
 - Recht op uitbetaling jegens de (ex-)partner indien mededelingsformulier niet (tijdig) is ingezonden of bij buitenlandse pensioenuitvoerder
- Afwijkende verevening
 - Afwijkende periode
 - Afwijkend percentage
- Conversie:
 - Van OP en PP
 - Uitsluitend van OP (?)

Pensioenverevening 2:

- Verevening luidt in vastgesteld bedrag
- Bij eindloonsysteem verhoogd met niet-carrièrematige stijgingen zolang deelneming na scheiding voortduurt
- Recht op uitbetaling volgt toeslagverlening bij pensioenuitvoerder in uitstelperiode en vanaf pensioeningang (bij middelloonregeling ook tijdens deelneming)
- Na invaren recht op uitbetaling:
 - Voor vereveningsplichtige beroep op onaanvaardbaarheid gezien volatiliteit pensioen
 - Voor vereveningsgerechtigde beroep op onaanvaardbaarheid gezien wegvallen toeslagverlening (recht op uitbetaling zou toedelingen uit solidariteitsreserve of risicodelingsreserve moeten volgen)

Nabestaandenpensioen

Nabestaandenpensioen

Onder te verdelen in

- PP_{vóór} PID
- PP_{vanaf} PID
- WzP

Partnerbegrip PW tot 1 juli 2023

Partner

- Echtgenoot
- Geregistreeerde partner
- Partner in de zin van de pensioenovereenkomst
 - Zelf in te vullen in pensioenregeling
 - Niet verplicht (dus alleen PP voor echtgenoot/geregistreerd partner is toegestaan)
 - Ongehuwde, niet-geregistreeerde samenwoners hebben niet als vanzelf over en weer partnerpensioen
→ beoordelen per pensioenregeling!

Hieronder ook telkens te verstaan: **gewezen** partner

Partnerbegrip DGA tot 1 juli 2023

Partner DGA

- Gebaseerd op fiscale wetgeving
- PP geregeld in pensioenovereenkomst
 - Echtgenoot
 - Geregistreerd partner
 - Soms ook (bijvoorbeeld model Belastingdienst):
ongehuwde, niet- geregistreeerde partner met wie duurzaam gezamenlijke huishouding wordt gevoerd

Fiscaal partnerbegrip tot 1 juli 2023

Partner voor partnerpensioen

- Echtgenoot
- Geregistreeerde partner
- Degene met wie duurzaam gezamenlijke huishouding wordt gevoerd
 - Geen bloed- of aanverwantschap in de eerste graad

LET OP:

Fiscaal partnerbegrip voor pensioenregeling is niet hetzelfde als fiscaal partnerschap!

Indien persoon is aangemeld als partner voor de pensioenregeling dan kwalificeert deze persoon ook als fiscaal partner voor de IB

Indien persoon kwalificeert als fiscaal partner voor de IB dan geldt deze persoon niet per definitie als partner voor de pensioenregeling

Uniformering partnerbegrip PW (1)

Opheffen verschillen wie als partner kwalificeert in geval van ongehuwd samenwonen

Partner (vanaf 1-7-2023/na transitie)

- Echtgenoot
- Geregistreerd partner
- Partner in de zin van de pensioenovereenkomst *zijnde de meerderjarige persoon die met de werknemer of de gewezen werknemer een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn, een meerderjarig stiefkind of meerderjarig voormalig pleegkind*

Verbod op onderscheid naar type partnerrelatie

- Indien pensioenovereenkomst partnerpensioen toekent, dan verplicht voor elke relatievorm
- Geen uitsluiting meer toegestaan voor partnerpensioen in geval van ongehuwd samenwonen

Fiscaal (vanaf 1-7-2023/na transitie): verwijzing naar partner in de zin van art. 1 PW

Idem voor wezenpensioen

Uniformering partnerbegrip PW (2)

Gezamenlijke huishouding

- Nader uitgewerkt in art. 2a PW
- Onderscheid
 - Bepaalde partner
 - Onbepaalde partner

Wat is nodig i.g.v. bepaalde partner?

- Notariële samenlevingsovereenkomst
 - Gemeld aan PU
- Samenlevingsverklaring
 - Door beide partners ondertekend
 - Woonachtig op hetzelfde adres
(≠ op hetzelfde adres ingeschreven bij BRP!)
 - Voor elkaar zorgen
 - Gestuurd naar PU

Uniformering partnerbegrip PW (3)

Wat is nodig i.g.v. onbepaalde partner?

- Notariële samenlevingsovereenkomst
- Samenlevingsverklaring ondertekend vóór overlijden deelnemer door zowel deelnemer als partner
 - Woonachtig op hetzelfde adres
 - Voor elkaar zorgen
 - Overleggen aan PU
- Samenlevingsverklaring ondertekend ná overlijden deelnemer door uitsluitend partner
 - Verklaren partner te zijn geweest
 - Aannemelijk maken gezamenlijke huishouding hebben gevoerd (zie volgende slide)

Uniformering partnerbegrip PW (4)

(Vervolg voorwaarden eenzijdige samenlevingsverklaring i.g.v. onbepaalde partner)

Ten minste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven bij BRP, én aan ten minste één van de volgende voorwaarden is voldaan

- Uit relatie is kind geboren of heeft erkenning plaatsgevonden van kind van de een door de ander
- Gezamenlijk eigendom huis
- Huurcontract op beider naam
- In pensioenregeling langstlevende partner is overleden partner aangemerkt als partner van langstlevende partner (kruislings partnerschap)

Daarnaast is ook mogelijk (niet limitatief)

- Opgenomen in testament
- Begunstigde overlijdensrisicoverzekering
- Partner voor sociale verzekeringsuitkering

Uniformering partnerbegrip PW (5)

Ongehuwd samenwonende partner(s) wordt opgenomen in zorginstelling:

- *Inschrijving* op hetzelfde adres eindigt
- Partnerschap voor de pensioenregeling blijft gehandhaafd, zolang geen van beide partners schriftelijk aan PU heeft laten weten niet langer als partners te willen worden aangemerkt.

Uniformering partnerbegrip PW (6)

Overgangsregelingen

- Gewijzigd partnerbegrip heeft geen consequenties voor reeds ingegaan partnerpensioen
- Persoon die vóór het overgangstijdstip kwalificeerde als partner, blijft partner in de zin van de wet, zolang de betreffende relatie wordt voortgezet
 - Overgangstijdstip = tijdstip vanaf wanneer pensioenregeling is gewijzigd om te voldoen aan WTP, uiterlijk 1 januari 2028

Partnerpensioen (1)

PP_{vóór PID}

- Uitsluitend op risicobasis
- Maximaal 50% laatstgenoten pensioengevend salaris (2024: € 137.800)
 - Geen AOW-franchise
 - Diensttijd onafhankelijk
- Levenslange uitkering
 - Afhankelijk van pensioenovereenkomst: variabel of vast

PP_{vanaf PID}

- Uitsluitend kapitaalgedekt
- Opbouw via de leeftijdsonafhankelijke premie
- Maximaal 70% OP
- Levenslange uitkering
 - Afhankelijk van pensioenovereenkomst: variabel of vast

Partnerpensioen (2)

Wettelijk verplichte uitlooperperiode na einde dienstverband t.b.v. $PP_{\text{vóór PID}}$

- a. Periode dat een gewezen deelnemer direct na beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling recht heeft op een WW-uitkering en die uitkering ontvangt
- b. de direct op periode a volgende periode dat een gewezen deelnemer na (13 weken ziekte in) de WW recht heeft op een uitkering op grond van de ZW en die uitkering ontvangt
- c. de direct op periode b volgende periode dat de gewezen deelnemer aansluitend op de ZW (wederom) recht heeft op een WW-uitkering en die uitkering ontvangt
- d. de periode dat een gewezen deelnemer direct na beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling recht heeft op een ZW-uitkering en die uitkering ontvangt;
- e. de direct op periode d volgende periode dat de gewezen deelnemer aansluitend op de ZW recht heeft op een WW-uitkering en die uitkering ontvangt
- f. een periode van drie maanden, tenzij in de pensioenregeling een periode van zes maanden is opgenomen, direct na beëindiging van de deelneming aan de pensioenregeling indien er geen sprake is van een aansluitend dienstverband of een van de uitkeringen zoals onder perioden a tot en met e bedoeld

Partnerpensioen (3)

Verruiming uitkeringsniveau wettelijk verplichte uitlooperperiode na einde dienstverband t.b.v. $PP_{\text{vóór PID}}$

- Uitkering o.b.v. in pensioenregeling vastgelegd % van het laatstgenoten salaris
- Tot 1-7-2023/transitie
 - Uitkering o.b.v. deelnemingsjaren voorafgaand aan einde dienstverband

Partnerpensioen (4)

Vrijwillige mogelijkheden na einde dienstverband t.b.v. $PP_{\text{vóór PID}}$

- Na afloop perioden a tot en met f (zie vorige slide) OP uitruilen in extra PP op risicobasis
 - Pensioenregeling dient te voorzien in risico $PP_{\text{vóór PID}}$
 - Premie voor risico gefinancierd PP onttrekken uit aanwezige kapitaaldekking voor OP
 - In beginsel onbeperkte termijn
 - In pensioenregeling kunnen beperkingen zijn opgenomen
 - OP mag niet onder afkoopgrens dalen (2024: € 592,51)
 - Maximaal jaarlijks uit te ruilen bedrag is nog niet bereikt
 - Verzoek binnen 9 maanden na beëindiging dienstbetrekking (aanvang binnen 15 maanden)
 - Binnen 3 jaar indien pensioenregeling daarin voorziet (aanvang binnen 6 maanden daarna)
 - PU informeert deelnemer jaarlijks omtrent voortzetting vrijwillige uitruil
- Maximaal 3 jaar deelneming aan pensioenregeling vrijwillig voortzetten
 - I.g.v. winst uit onderneming: maximaal 10 jaar
 - I.g.v. vóór 1-7-2023 reeds winst uit onderneming: maximaal 15 jaar

Partnerpensioen (5)

Vrijwillige mogelijkheden t.b.v. $PP_{\text{vanaf PID}}$

- Uitrusten OP in extra $PP_{\text{vanaf PID}}$
 - Uitsluitend uitrusten indien OP ingaat of kan ingaan
 - Tot maximaal 70% OP
 - Recht om uit te ruilen bestaat indien pensioenregeling voorziet in OP
 - Geldt ook indien pensioenregeling niet voorziet in risico $PP_{\text{vóór PID}}$ of opbouw van $PP_{\text{vanaf PID}}$
- Vrijwillige voortzetting pensioenregeling (zie slide hiervoor)

Partnerpensioen (6)

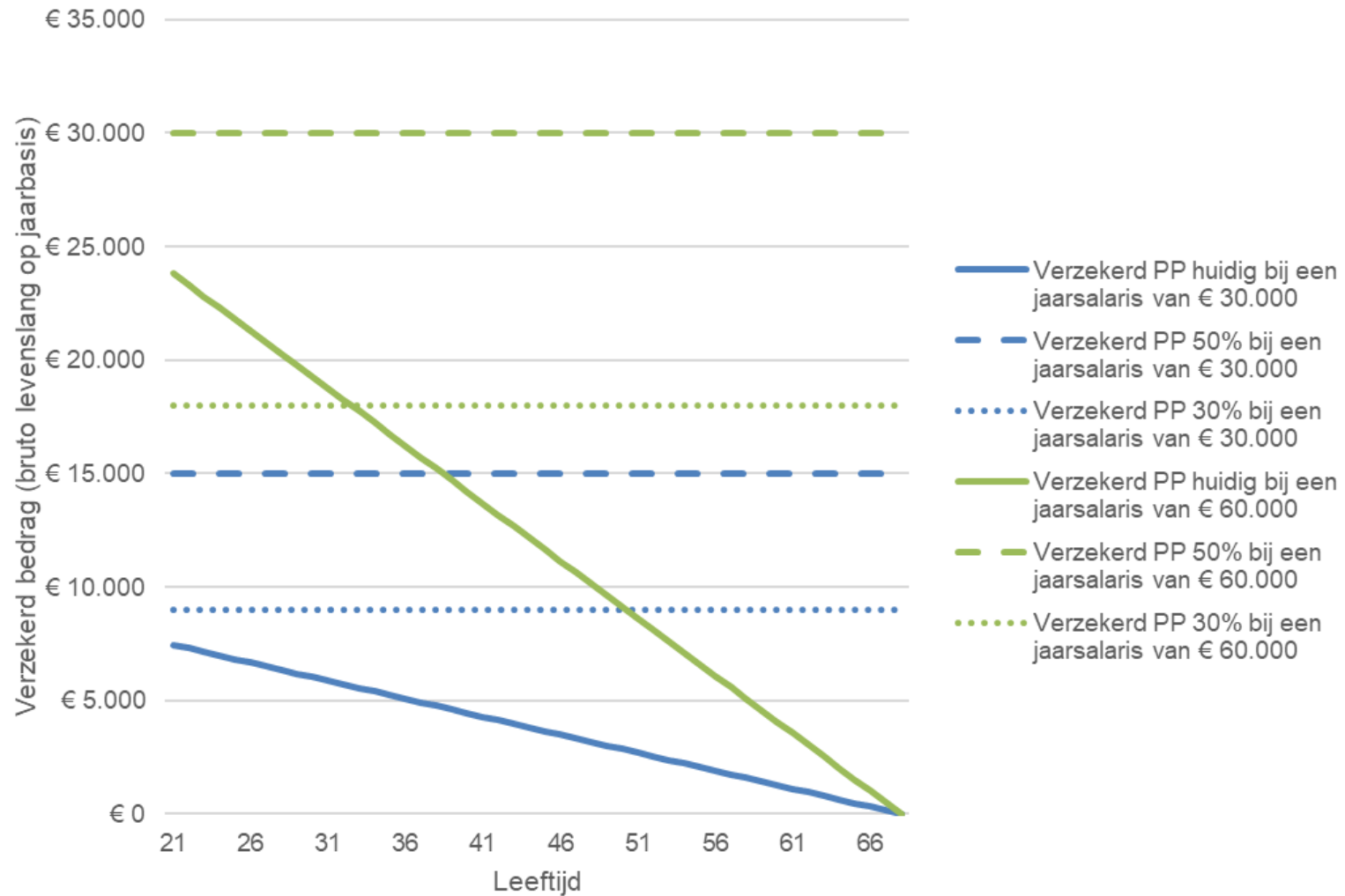
SYSTEEM TOT 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
AOW-franchise	€ 16.322 -/-	€ 16.322 -/-
Pensioengrondslag	€ 13.678	€ 43.678
PP 1,313%/jr	€ 180	€ 575
Bereikbaar o.b.v. 40 opbouwjaren	€ 7.200	€ 23.000

SYSTEEM VANAF 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
PP _{vóór PID} 50% salaris	€ 15.000	€ 30.000
PP _{vóór PID} 30% salaris	€ 9.000	€ 18.000
PP _{ná PID}	€ 7.200	€ 23.000

Verzekerd partnerpensioen in het huidige en nieuwe systeem

Partnerpensioen (7)

SYSTEEM TOT 1-7-2023 I.G.V. VOORTZETTING NA EINDE DIENSTVERBAND (UITLOOP WW)

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
AOW-franchise	€ 16.322 -/-	€ 16.322 -/-
Pensioengrondslag	€ 13.678	€ 43.678
PP 1,313%/jr	€ 180	€ 575
Verzekerd PP tijdens deelneming	€ 7.200	€ 23.000
Verzekerd PP na 8 opbouwjaren	€ 1.440	€ 4.600

SYSTEEM VANAF 1-7-2023 I.G.V. VOORTZETTING NA EINDE DIENSTVERBAND (UITLOOP WW)

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
PP _{vóór PID} 50% salaris	€ 15.000	€ 30.000
PP _{vóór PID} 30% salaris	€ 9.000	€ 18.000

Dit geldt tijdens deelneming en na einde dienstverband tijdens uitlooperperiode

Overgangsrecht opgebouwd partnerpensioenen

Nieuwe pensioenregelingen vanaf 1-7-2023

- Nieuwe regels gelden meteen

Voor op 30-6-2023 bestaande pensioenregelingen

- Nieuwe regels gelden vanaf transitie = tijdstip vanaf wanneer PU aan nieuwe WTP regels gaat voldoen

Reeds opgebouwd PP en BPP

- Worden ook ingevaren (standaard bij pensioenfondsen)
 - $PP_{\text{vóór PID}}$ en $BPP_{\text{vóór PID}}$ worden omgezet naar op risicobasis gefinancierd $(B)PP_{\text{vóór PID}}$
 - Contante waarde $PP_{\text{vóór PID}}$ wordt toegevoegd aan kapitaaldekking voor OP
 - Aanspraken $(B)PP_{\text{vóór PID}}$ blijven wel gedekt
 - Risicopremies worden onttrokken uit contante waarde van de $(B)PP$ aanspraken (vrijgevallen pensioenpotje)
- Extra gedekt $PP_{\text{vóór PID}}$ én diensttijdafhankelijk $PP_{\text{vóór PID}}$ vanaf transitie cumuleren!

Cumulatie partnerpensioenen

OPGEBOUWD TOT 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
AOW-franchise	€ 16.322 -/-	€ 16.322 -/-
Pensioengrondslag	€ 13.678	€ 43.678
PP 1,313%/jr	€ 180	€ 575
25 opbouwjaren	€ 4.500	€ 14.375

CUMULATIE VANAF 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
PP 50% salaris	€ 15.000	€ 30.000
+ uit extra dekking PP	€ 4.500	€ 14.375
PP totaal	€ 19.500	€ 44.375
i.g.v. PP 30% salaris	€ 13.500	€ 32.375

Wezenpensioen (1)

WzP uitsluitend op risicobasis

Studie-eis t.b.v. verlengde uitkering vervalt (meestal voorwaarde voor WzP na 18 of 21 jaar)

Overgangsregeling

- Vóór overgangstijdstip ingegaan WzP: hogere uitkering of hogere eindleeftijd wordt gerespecteerd

<i>Vergelijking</i>	<i>Tot 1-7-2023</i>	<i>Vanaf 1-7-2023</i>
Maximum eindleeftijd	30 jaar	25 jaar
Maximum uitkering halfwees	14% OP	20% pensioengevend salaris
Maximum uitkering volle wees	28% OP	40% pensioengevend salaris
Uitkering	vast	variabel of vast

Wezenpensioen (2)

SYSTEEM TOT 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
AOW-franchise	€ 16.322 -/-	€ 16.322 -/-
Pensioengrondslag	€ 13.678	€ 43.678
WzP 0,263%/jr	€ 36	€ 115
Bereikbaar o.b.v. 40 opbouwjaren, halfwees	€ 1.440	€ 4.595
Bereikbaar o.b.v. 40 opbouwjaren, volle wees	€ 2.880	€ 9.190

SYSTEEM VANAF 1-7-2023

Salaris	€ 30.000	€ 60.000
WzP halfwees (max) 20% salaris	€ 6.000	€ 12.000
WzP volle wees (max) 40% salaris	€ 12.000	€ 24.000

Bijzonder partnerpensioenen

- Art. 57 PW; voor de DGA met PEB art. 3a WVPS
- Tijdsevenredig vóór-huwelijks en huwelijks partnerpensioenen
- Semi dwingend recht
 - Uitsluiting BPP mogelijk bij
 - Huwelijkse voorwaarden of
 - Schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding
+ constitutieve instemming pensioenuitvoerder
(instemmingseis pensioenuitvoerder niet voor DGA met PEB)
- Vervreemding bijzonder partnerpensioenen mogelijk bij notariële akte + pensioenuitvoerder "bereid" + onherroepelijk (niet voor DGA met PEB)
- Aanwas na vooroverlijden bijzondere partner indien pensioenregeling dat bepaalt (niet voor DGA met PEB)
- Geldt uitsluitend voor kapitaalgedekt partnerpensioenen

Gevolgen WTP voor familierecht

- Bij scheiding vóór PID: bij overlijden vóór PID geen BPP
- Bij scheiding vóór PID of op/na PID: bij overlijden op/na PID uitsluitend BPP als keuze “kapitaal op pensioendatum aanwenden voor OP/PP” default is
- “Geen PP” als default ...leidt dat tot onaanvaardbaar rechtsgevolg?

Pensioenverweer

Pensioenverweer (art. 1:80e BW; art. 1:153 BW; art. 1:180 BW):

- Was al “terug van weggeweest” (zie EB 2009/65) vanwege opkomst premieovereenkomsten
- Belang zal toenemen bij scheiding vóór pensioendatum
- Belang bij scheiding op/na pensioendatum ook reëel:
 - Als “geen partnerpensioen” default is
 - Als partnerpensioen default is, maar hoogte beperkt (ten opzichte van het risicopartnerpensioen tijdens dienstverband)

Pendant van het pensioenverweer (art. 1:156, lid 2 BW):

- Component “voorzien in partnerpensioen” als onderdeel van de behoefte aan alimentatie
- Probleem:
 - Eenvoudige risicoverzekering niet mogelijk als alimentatieplichtige geen medische waarborgen kan leveren of te oud is
 - Risico te groot om het met sparen te kunnen opvangen

Alimentatie

Wettelijke regeling (artt. 1:156, 1:157 en 1:402a BW) versus praktijk:

- Alimentatie luidt in de praktijk in vastgesteld bedrag
- Wettelijke indexering die geen verband houdt met de inkomensontwikkeling van de alimentatieplichtige
- De rechter kan op verzoek van een partij voorwaarden aan de alimentatie verbinden
- Cruciaal in verband met de WTP: de wet schrijft niet voor dat alimentatie in de vorm van een vastgesteld bedrag moet worden opgelegd en de wettelijke indexering kan worden uitgesloten

Gevolgen invoering WTP:

- Vanaf de transitie opgebouwd pensioen en ingevaren pensioen onder de WTP kan en zal vaak fluctuerend zijn (variabel pensioen)
- Voor alimentatie die uit ingegaan pensioen moet worden voldaan biedt de wet de mogelijkheid om:
 - De alimentatie te stellen op een percentage van het pensioen
 - De wettelijke indexering uit te sluiten
- Belangrijke taak voor de advocaten in verband met stelplicht en bewijslast en lijdelijkheid van de rechter ten aanzien van de feiten
- Alimentatienormen zouden moeten worden aangepast
- Alimentatienormen niet bindend (geen recht in de zin van art. 77 RO) zodat ook zonder wijziging daarvan alimentatie variabel kan worden vastgesteld

Wet bedrag ineens (RVU en verlofsparen)

Wet bedrag ineens (RVU en verlofsparen) (1)

Onderdeel van het Pensioenakkoord (net als de WTP)

Inmiddels is er ook: Wet herziening bedrag ineens

Ingangsdatum WBI uitgesteld tot niet eerder dan 1-1-2025

Nieuwe keuzemogelijkheid om maximaal 10% van de waarde van het opgebouwd ouderdomspensioen bij wijze van afkoop te laten uitkeren bij aanvang pensioen of latere AOW-datum

- Op verzoek wordt uitbetaling uitgesteld tot de maand januari volgend op bereiken AOW-datum
- Mits op dat moment in leven
 - Indien overleden: eenmalige uitkering ten gunste van nalatenschap
- Tenzij latere PID dan AOW-datum
- Geen revisierente

Wet bedrag ineens (RVU en verlofsparen) (2)

Partnerpensioen wordt evenredig lager

- Partner moet toestemming geven
- Uitsluitend (bijzonder) partnerpensioen afkopen is niet mogelijk

Niet te combineren met andere variatiemogelijkheden

- Hoog:laag-constructie (100:75)
- Tijdelijke verhoging (tot AOW-leeftijd) met maximaal tweemaal de gehuwde-AOW

Afkoopbedrag is ter vrije besteding

Voor (tijdelijke) oudedagslijfrenten geldt een vergelijkbare regeling

Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022

Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

Huidige standaard is

- Verevening
 - 50% tijdens huwelijk opgebouwd OP
- Uitvoering via PU
 - Meldingsformulier binnen twee jaar na scheiding bij PU indienen
 - Niet of te laat ingediend: uitvoering via vereveningsplichtige
- Daarnaast
 - Volledig opgebouwd PP verzelfstandigen
- Keuzemogelijkheid
 - Conversie, mits PU instemt

Ondergrens pensioenverevening

- Geen pensioenverevening indien op het tijdstip van de scheiding het OP ná verevening minder bedraagt dan de wettelijke afkoopgrens (2024: € 592,51)

Wet pensioenverdeling bij scheiding (1)

Nieuwe standaard wordt

- Conversie
 - 50% tijdens huwelijk opgebouwd OP
+ (uitsluitend indien géén invaren!) 50% tijdens huwelijk opgebouwd PP_{vóór PID}
+ 50% tijdens huwelijk opgebouwd PP_{vanaf PID}
- Automatisch
 - Koppeling PU met BRP
 - 6 maanden na datum echtscheiding
- Uitvoering via PU
 - Melding niet meer nodig

Ondergrens pensioenverdeling wordt aangepast

- Geen pensioenverdeling indien op het tijdstip van de scheiding het tijdens de huwelijkse periode opgebouwd OP minder bedraagt dan de wettelijke afkoopgrens (2024: € 592,51)

Invoeringsdatum uitgesteld naar vooralsnog 1-1-2028 = voorlopige datum einde transitieperiode WTP

Wet pensioenverdeling bij scheiding (2)

Scheiding zelf melden bij PU in de volgende situaties

- Scheiding tafel en bed
- Scheiding in buitenland
- DGA met PEB
- DGA met pensioenverzekering
- Werknemer (niet-DGA) met Nederlandse pensioenregeling die in het buitenland wordt uitgevoerd

Geen voorgeschreven meldingsformulier

Conversie: 6 maanden na melding

Wet pensioenverdeling bij scheiding (3)

Afwijkingen van de standaard conversie melden bij PU in de volgende situaties

- Uitsluiten WPVS
 - Eventueel onderling contractuele verevening of verrekening overeenkomen
- Afwijkend verdelen
 - Termijn
 - Percentage
- PU kan uitvoering afwijkende afspraken weigeren igv vermoeden van misbruik
 - Meer dan 50% OP en/of 50% PP naar verdelingsgerechtigde
 - Igv weigering: conversie obv 50/50

Geen voorgeschreven meldingsformulier

Reactietermijn: 6 maanden na datum echtscheiding

- Termijn eventueel verlengen met 6 maanden

Wet pensioenverdeling bij scheiding (4)

Beperktere verdeling van het PP

- Huwelijkse periode
- 50%
- Na invoering WTP sowieso geen BPP_{vóór PID}

Opgebouwd PP wordt in beginsel in conversie meegenomen

- Tenzij binnen 6 maanden melding aan PU: keuze voor behoud BPP
 - Conversie vindt dan plaats obv 50% OP
- Geen voorgeschreven meldingsformulier
- Indien vóór transitie WTP opgebouwd PP wordt ingevaren, blijft PP_{vóór PID} behouden op basis van extra dekking → geen kapitaaldekking meer en wordt niet in conversie meegenomen

Wet pensioenverdeling bij scheiding (5)

Verevening is niet langer een wettelijk ondersteunde keuzemogelijkheid!

In de volgende situaties toch verevenen

- Scheiding van tafel en bed
 - Recht op uitbetaling vereveningsdeel OP jegens vereveningsplichtige + PP blijft in stand
 - Igv melding bij PU binnen 6 maanden: wel conversie obv 50% OP + PP blijft in stand
- Scheiding in het buitenland
 - Recht op uitbetaling vereveningsdeel OP jegens vereveningsplichtige + BPP
 - I.g.v. scheiding opgenomen in BRP binnen 6 maanden: wel conversie (via PU)
- Buitenlands pensioen
 - Recht op uitbetaling vereveningsdeel OP jegens vereveningsplichtige + BPP?
- Herberekend arbeidsongeschiktheidspensioen vanaf AOW-leeftijd
 - Recht op uitbetaling vereveningsdeel OP jegens PU

Wet pensioenverdeling bij scheiding (6)

Aanpassen HVW?

Uitgangspunt wetgever

- Indien in bestaande HVW is gekozen voor standaard regeling WVPS (standaard verevening) kiest men voor de wettelijke regeling
- Wettelijke regeling wordt standaard conversie o.b.v. WPVS
- Indien niet gewenst: aanpassen HVW
 - Toepassing WPVS uitsluiten
 - Contractuele verevening overeenkomen
 - I.g.v. scheiding tijdig melden!
 - Fiscaal niet altijd gunstig
 - Hogere pensioenen
 - Aftrek beperkt tot ongeveer 37%
 - Eventueel belast tegen 49,5%
 - Lagere pensioenen
 - Dubbele Iab ZVW

Afwijken van de standaard conversie (1)

Leidt afwijken van standaard verevening, of afwijken van hetgeen bij huwelijkse voorwaarden is overeengekomen tot een schenking?

- TK 1990-1991, 21 893, nr. 3, p. 18:
"Voor de loonbelasting is alsdan louter als fiscaal gevolg wenselijk dat de inhouding daarvan aansluit bij de feitelijke betalingen door het uitvoeringsorgaan aan de onderscheidene echtgenoten."

Andere (fiscale) benadering (ten aanzien van schenking)

- Verevening leidt tot voorwaardelijk recht
- Verarming (schenker)
- Verrijking (begiftigde)
- Bevoordelingsbedoeling
- Samenloopbepaling (art. 33, 9o SW)
"Van schenkbelasting is vrijgesteld, hetgeen wordt verkregen: ... door iemand te wiens laste over die verkrijging inkomstenbelasting of een voorheffing van die belasting wordt geheven;"

Afwijken van de standaard conversie (2)

Leidt afwijken van de standaard conversie tot een schenking?

- Verschil tussen verevening en conversie
 - Verevening: voorwaardelijk recht
 - Conversie: eigen pensioenaanspraak
- TK 2018-2019, 35 287, nr. 3, p. 12, voetnoot 28:
"Afzien van verdeling of een afwijkende afspraak is fiscaal gezien geen schenking."
- Echter, TK 2019-2020, 35 287, nr. 7, p. 18: *" ... Hierbij was de aanname dat partners in geen geval afspraken maken waarbij een van beide overbedeeld wordt ten opzichte van de wettelijke verdeelstandaard zonder hiervoor gecompenseerd te worden via andere vermogensbestanddelen buiten pensioen. Indien deze compensatie plaatsvindt, is er geen sprake van een schenking en is geen schenkbelasting verschuldigd. In de niet realistisch geachte situatie waarbij een van beide partners overbedeeld wordt met pensioen ten opzichte van de wettelijke standaardverdeling zonder dat de andere partner hierbij compensatie krijgt, kan er schenkbelasting verschuldigd zijn."*

Afwijken van de standaard conversie (3)

Hof Den Bosch 14-12-2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:5584

Afwijkende verevening (WVPS) + overbedeling vereveningsgerechtigde

- Afwijkende verevening leidt niet tot over- of onderbedeling van de boedel
- In casu: pensioenaanspraken (die civielrechtelijk geen deel uitmaken van de huwelijksgemeenschap) worden uitgeruild met het woonhuis (dat daartoe wel heeft behoord)
- Partijen hebben niet afgezien van toepassing WVPS, maar zijn desondanks overgegaan tot pensioenverrekening
 - ➔ bij de vrouw belast o.g.v. art. 3.102, lid 3 IB
 - ➔ bij de man aftrekbaar o.g.v. art. 6.4, lid 2 IB
- Ondertekenen convenant is nog niet verrekenen!
Pas ná inschrijving echtscheidingsbeschikking dienen de verbintenissen te worden afgewikkeld en kan verrekening plaatsvinden

Waar heb je de komende tijd mee te maken?

Vanaf vooralsnog uiterlijk 31-12-2027: WTP

- Geen BPP_{vóór PID}
 - Verwachting: toename beroep op pensioenverweer
- Invaren (leidt tot variabele uitkering)
- Overgangsrecht voor vóór transitie opgebouwd PP/BPP_{vóór PID}

Vanaf niet eerder dan 1-1-2025: WBI

- Maximaal 10% afkoop OP

Vanaf vooralsnog 1-1-2028: WPVS

- Beperking BPP tot 50% tijdens huwelijk opgebouwd PP (= PP_{vanaf PID})
- Standaardconversie

Afkortingenlijst (1)

AOW = Algemene ouderdomswet

BPP = Bijzonder partnerpensioen

BRP = Basisregistratie personen

DGA = Directeur/grotaandeelhouder

GVG = Gemeenschap van goederen

HVW = Huwelijkse voorwaarden

Iab ZVW = Inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet

IB = Wet inkomstenbelasting 2001

LB = Wet op de loonbelasting 1964

OP = Ouderdomspensioen

PEB = Pensioen in eigen beheer

PID = Pensioeningangsdatum

Afkortingenlijst (2)

PP = Partnerpensioen

PU = Pensioenuitvoerder

PW = Pensioenwet

SW = Successiewet 1956

VPB = Wet op de vennootschapsbelasting 1969

WBI = Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

WTP = Wet toekomst pensioenen

WVPS = Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

WW = Werkloosheidswet

WPVS = Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022

WzP = Wezenpensioen

ZW = Ziektewet

Zijn er nog onbeantwoorde
of
nieuw opgekomen vragen?

Dank voor uw aandacht

